

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

Цена за Србију:

НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
 НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
 ЗА СТРАНЕ ВЕЗБЕ НА ГОДИНУ . . . 9 „

НЕДЕЉА 22. МАЈА 1894.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
 А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ТАБЛИЦА

За паљење и гашење електричних лампа у Београду за месец Мај 1894. год.

Дана	Упалиће се у	Угасиће се у
1.	8 с. 20 м.	3 с.
2—8.	Неће се палити	никако.
9.	8 с. 40 м.	11 с.
10.	8 с. 40 м.	12 с.
11.	8 с. 40 м.	12 с. 30 м.
12. и 13.	8 с. 40 м.	1 с.
14. и 15.	8 с. 40 м.	3 с.
16—20.	8 с. 50 м.	3 с.
21.	9 с.	3 с.
22—29.	9 с.	2 с. 40 м.
30. и 31.	11 с.	2 с. 40 м.

Напомена. 1. Ове су таблице израђене према месечевим фазама и на основу члана 25. уговора о електричном осветљењу вароши Београда.

2. У случају облачног времена лампе ће се палити и онда, кад се према овим таблицама иначе не би палиле.

3. У 11 часова пре по ноћи угасиће се половина лампа онда, кад исте светле од пре па до после по ноћи.

Од суда општ. вар. Београда 27. Априла 1894. год. ЕБр. 2055.

ОБЈАВА

Суд општине београдске објављује грађанству, да је такса за мртвачка кола општинска знатно спуштена и да сада коштају:

- а) Проста кола са 2 коња 10— д.
- б) Кола са анђелима са 2 коња 18— д.
- в) Стаклена кола са 2 коња 24— д.
- г) Стаклена кола са 4 коња 60— д.

Поред мртвачких кола општина даје и свој фијакер за свенитеника до гробља и натраг.

Од суда општ. града Београда 14. Априла 1894. год. АБр. 2341.

РАД ОДБОРА ОПШТИНСКОГ 27. РЕДОВНИ САСТАНАК 5. Маја 1894. год.

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић, од одборника били г. г. П. Павловић, Ј. Бајлони, Др. П. Поповић, И. Милишић, Вл. Чортановић, К. М. Бурић, А. Ј. Одавић, М. Јовановић, Н. Вулковић, М. Триковић, С. Ј. Авријел, М. Канетановић, од заменика г. г. Ђ. Б. Вељковић, Ж. Ј. Ђорђевић, А. С. Јовановић, М. Павловић, С. Вељановић, Ј. Главинић, Ст. Максимовић, Ђ. Јовановић, П. Т. Милић.

Председник. — Отварам састанак и молим вас да чујете записник прошлог састанка (секретар прочита. Одбор прима).

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби СБр. 6602 и 6670, одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о наводима молилаца Луке Бедричића, кројача и Драге Ђорђевић удове, па тек онда да им изда тражено уверење.

Председник. — Место Милана Динића, који не може остати члан одбора при цркви „Св. Николе“ на новоме гробљу, јер је турски поданик, треба одредити другога.

Одбор је решио, овлашћује се суд општински, да на место Милана Динића цигљара, одреди друго лице за члана одбора цркве Св. Николе на новом гробљу.

Председник: Ви сте, господо обуставили једно решење о Бунарскеј улици од извршења, у време мога одсуства. Пре него што сам био пошао на одсуство ја сам вам био поднео извештај о томе да су се извесни грађани бунарске улице обратили с молбом општини, да она за њих исплати нешто грађене калдрме предузимачу, па да од њих то наплати у извесноме року. Ја сам учинио што је требало учинити са стране општине, дао им инжењера који је гледао шта треба да се уради и како је урађено. Калдрма је готова. Они који су бољег стања платили су оно што на њих

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ БЕОБАМА У ТУЋИНУ

од 1459—1814. год.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. АГАТОНОВИЋ И П. М. СПАСИЋ.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видоуданској наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора нам перестат бит умними чужим умом и славними чужоју славоју“ (Време је да престанемо мудровати туђом памењу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

За овај догађај знао је и наш Летописац, кад вели: *в лето 1552, разби Хадман-паша Оугре и Петра Пакића (Бакића) под Сегедином феврара, д. (4).*⁽¹⁾ Без сумње, да нам тама

скрива још доста оваких примера српског јунаштва, баш из овог доба, кад се на њих баца највећа љага издајства. Ми само данас сажаљевамо, што у то доба не беше ког српског хроничара, да забележи верно и дела свога рода, него су Мађари и Немци увек имали пред очима само свој род, и не спомињући нигде Србе; сем онде, где их треба окривити издајством. С тога и где најбоше на какав редак спомен о Србима, ми, из оправданих разлога, цорамо му придавати, много већи значај, него што му давају дотични писци.

Ова војна турска у Угарској најзад се свршила тиме, што и Мартинуције, по налогу Фердинандову — пошто беше чуо, да он опет шурује с Турцима — погубљен, а Банат са Темишваром потпаде Турцима. Још се није са свим угасила ова војна, а Фердинанду је чалало да заштити славонске и хрватске границе од упада турских. Босански и херцеговачки паша и заповедник Клица, дигну се г. 1553. с великом војском, и продреше у варајдинско поље, палећи и робећи по обичају. Хрватска их војска истина потуче у једној битци, али не мога

омести, да не освоје те године неке градове у Славонској крајини.⁽¹⁾

Фердинандо сад мораде, да не би изгубио и оно мало земаља од угарске краљевине, молити султана за мир, који најзад доби на *иет* година, под условом, да се више не врача у Ерзељ, и да плаћа данак само за своје земље. Ну, како тада Султан ратоваше с Персијом, то Фердинанд покуша да приграби Ердељ. Присталице младога краља одупру се томе, а уз њих пристане и сџм султан, те се опет Фердинандо завади с њиме. Султан постави Али-пашу за заповедника Будима и турског дела Угарске, па му заповеди, да освоји Сигет, како би одатле успешно могао напасти западни део угарске краљевине, који још стајаше под влашћу Фердинандовом; као и на остатак Хрватске. Чим је доспео на своје место, Али-паша сабра око себе потчињене му паше, и 21. маја 1556. дође са огромном војском под Сигет. Три дана доцније, отпоче опсаду. Градом је заповедао храбри *Марко Станчић*. Четири јуриша сретно од-

(1) Safarik P. dr: Památky, стр. 84.

(1) Smieiklas T.: Pov. hrv., кн. II. стр. 49.

пада, а остало је неколико њих који имају да плате укупно 2000 дин. али немају новаца те моле, да општина плати предузимачу а њих прими за дужнике. Осим тога то је било нужно учинити и ради окончања спора који је се појавио између неких грађана тамо. Ви сте то били одобрили први пут, али сте то решење, у моме одсуству задржали од извршења. Ја вас молим одобрите то сад.

Мата Јовановић. — Овде су грађани сами градили калдрму па се по свршетку нешто по свађали око плаћања. Неразумем за што би сад општина плаћала то па да она води спор?! У осталом нека реферише инжињер.

Председник. — Сваки од ових молилаца даје писмену обавезу општини као дужник и ту нема шта инжињер да каже него има да реши одбор.

Никола Вулковић. — Ови су сами погађали калдрмисање па сами и нека плаћају. За што да се ту ангажује општина кад није био дошао на ту улицу ред калдрмисања.

А. Одавић. — У приватном разговору председник ми је рекао да ја немам права да говорим јер сам у тој улици ангажован. Са тога, одлазим из седнице док се она не реши.

Берман Јовановић. — Ти људи пре него што су почели калдрмисање, обратили су се општини. При раду је вођен надзор од општине и инжињер општински прегледао је рад. Они од сопственика кућа, који су имали новаца, платили су што на њих пада, сиротнији нису, и моле да општина за њих плати и да их прими за своје дужнике. Ја сам за то да се по молби учини.

Влад. Чортановић. Кад би овде указали ову помоћ онда би и друге улице које нису на реду и које су споредне, градили калдрме бајаги за свој рачун а кад би баш дошло до плаћања тражиле би да за њих плати општина, а ми то не смемо допустити. Нека се предузимач дакле, с њима намирје јер је с њима и погодио.

Председник. — Камо среће кад би сви становници београдских улица овако радили, да направе калдрму од 20—30 хиљада динара па да траже од општине *зајам* од 2000 динара! На тај начин би се најбрже све улице снабделе калдрмом уз малене издатке од општине и то у виду зајма од 4 године, јер ови траже да им се позајмица наплати у 4 године.

У осталом могу да вам напоменем да општина има врло мало спорова око калдрме.

Никола Вулковић. — Ово је ситница и могла би се одобрити али ово је начелно питање. Пи-

тање је: да ли ми треба да укажемо какву помоћ и улицама код којих још није на реду калдрмисање, и којима се можда још ни имена незна.

И. Милишић. — Ја сам за то да им се интабулише имање за рачун општине, ако се овај дуг за њих плати.

М. Јовановић. — Лепо је Вулковић рекао да је ово ситница али начелно важна. Ми имамо у старом Београду улица (Милутинову, Сјеничку и друге) где су грађани од пре 7 година начинили тротоаре а општина још не прави калдрму и сад би било неправично помагати становнике једне од нових и споредних улица на Савинцу.

И Милишићева напомена о интабулацији умесна је да би се избегли спорови.

Председник. — Ја бих се сматрао за најсрећнијег кад би сви грађани стали да на овај начин калдрмишу своје улице. На тај начин Београд би имао све улице брзо калдрмисане а с мало помоћи општине сиромашнима. И у улицама које г. Мата помену одавна би била готова калдрма да је на овај начин рађено. А рекао сам мало час, да парница с општином око калдрме нема или их има мало, али су их они, који их против општине воде, изгубили. Баш и с начелног гледишта узето, ова молба и друге сличне, заслужују призрења.

Берман Јовановић. — Господа нека веле па нема калдрме ни у вароши а што ће сад на овоме крају где можда улице ни имена немају. Нема господо разлике између старе и нове вароши. Нама треба да су сви грађани једнаки. А како се овде не тражи да општина што изгуби него само да учини позајмицу, ја сам за то да са учини.

Мата Јовановић. — Г. Бера хоће да докаже да су сви крајеви вароши подједнаки а заборавља да овде још нема сталне нивелације и регулације. И кад је тако онда одбор има дужност да води о томе обзира и да не чини овде помоћ пре но таме где је све то урађено. Г. председник заборавља говорећи о Милутиновој, Писарској и Сјеничкој улици да су у њима грађани урадили све што је њихова дужност и сад је остало само да општина калдрмише средину.

Председник. — У улицама на Савинцу, које улазе у варошки рејом па и у Бунарској, извршена је нивелација и регулација, а није на пр. у новом селишту (Викторовој, Чобанској и др. улицама).

(Чује се: да се гласа).

Па добро. Стављам на гласање. Који су за позајмицу гласаће „за“ који против — против.

(После гласања)

Гласало је 10 „за“ а 9 „против“.

Према овоме одбор је решио, да се изврши решење одборско од 28. Марта 1894. г. Абр. 1083 и калдрма саграђена у Бунарској улици исплати онако, како је у том решењу назначено.

Председник. — Кад сам се вратио с осуетва ја сам затекао тромесечни рачун закључен по закону о општинама и сад ваља одредити ко ће да их прегледа.

Н. Вулковић. — Ми прегледамо рачуне и они су исправни. Али ја мислим да треба одредити из места или узети са стране и платити некога који ће да разгледа, оцени и реферише нам: како се води наше књиговодство. (Свршите се).

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Промена општинске управе. Чланови суда г. г. Јов. Антонијевић, Јован Илић и Димитрије Вељковић и кметовски помоћници г. г. К. Чушић, А. Надеждић и Коста Арсенијевић разрешени су од кметовске дужности 16. о. м., а на њихова места постављени су да привремено, до нових избора, врше дужност чланова суда г. г. Јов. Антонијевић, Јов. Илић, досадањи чланови суда и Мих. П. Живадиновић адвокат; и кметовских помоћника г. г. Коста Арсенијевић досадањи кметовски помоћник, Дамњан Димитријевић, кафеџија, Срета Димитријевић кафеџија и Младен Милић трговац.

Исто су тако разрешени од дужности и одборници општински са својим замењеницима.

Концерт на Калимегдану биће 22. овог месеца у корист подизања и улепшавања Парка Калимегданског. Свираће војена музика одабране комаде. Почетак концерта у 4 часа по подне. Улазак од особе 0-50 дин. Деца испод 12 год. плаћају 0-20 дин.

бије, али при петом мораде устукнути у тврђаву. Али опет одатле згодном приликом провали посада, поврати варош, и зароби агу јаничарског.

Али-паша сабра на силу народ из околне, и натера га, да носи у градске опкопе пруће и разно дрвље, да затрпа јаркове. Али ни то му не поможе, јер опсађени успеше, да то нагомилано дрвље ерећно запале. За то време скупи се војска под баном Ник. Зрињским, Ленковићем и Надажкојем, у којој је војсци било највише добровољаца Граничара из околних пограничних градова, хајдука, Мартолоза, Ускока и Морлака, што све сачињаваше једну велику пљачкашку пратњу. Они одлуче да ударе прво на Бобовац, не би ли одвукли Али-пашу од Сигета. Али-паша чувши да му је Бобовац у опасности, окрене се заиста тамо са 20 000 коњаника и 10 000 јаничара и са много Мартолоза. При покушају да пређе реку Рињу и удари на бана Зрињскога буде одбијен. Поражени Али-паша 31. јула диже посаду Сигета, и повуче се к Печуху.⁽¹⁾ Наш летописац вели о томе:

⁽¹⁾ Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. II. S. 258—259. — Smiciklas T.: Pov. hrv. књ. II. стр. 50.

„В лето 1556. ходи Хадоум паша под Сигет варош нишча неположчи.“⁽¹⁾ За то време Малкоч, нови санџак-бег у Босни, опсађивао је Крупу и Костајницу, коју издајом — како веле неки извори — немачког заповедника Лустхалтера, и освоји. Тиме би Турцима отворена Хрватска све до реке Купе, те бан Зрињски мораде 1556. год. посаду градова: Бунића и Перушића. Малкоч-бег се за тим окоми на Бихаћ, да га заузме, али га срећа није послужила, што је г. 1557. посада градска повећана била са 200 момака.⁽²⁾ Те пак године Ферхад-паша босански продре у Хрватску са 6 000 људи, али зло прође, јер га Ленковић и под-бан Алапић добро дочекају.⁽³⁾ Тако се непрестано водила борба на граници Хрватске и Славонске крајине, док најзад г. 1562. не дође из Цариграда одобрени мир на осам година, између султана и Фердинанда, под условом: да Фердинанд плаћа 30 000 дуката на годину, и да не удара на земље Јована Жигмунда,

⁽¹⁾ Safarik P. dr.: Památky, стр. 84.. — Споменик срп. краљ. акад. књ. III. стр. 143.

⁽²⁾ Lorasie R.: Bihac i bihačka krajina, стр. 75.

⁽³⁾ Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. II. S. 260. — Smiciklas T.: Pov. hrv. књ. II, стр. 51.

краља ердељскога, нити на султанове границе.⁽¹⁾

„Тако се некаквим миром — вели Смичиклае — свршује, иза дуга примирја рат, коме је био повод у Ердељу, почетак у Угарској, а свршетак у Хрватској“. За живота Фердинандова, с његове стране није више изазиван султан на рат, јер изабран за немачкога цара, Фердинанд се до смрти своје занимаше најрадије, уједињењем верских секата у својој царевини, па га у томе затече и смрт 25. јула 1564. године; њега наследи син му *Максимилијан*.

Умиру владоци, умиру и њихови уговорници. Тако је и овде било. Чим Максимилијан ступи на престо, добије од султана поруке: или да мир подвезе, или да прими рат. Млади краљ сабра око себе најугледније људе из свију својих земаља, да се посаветују о султановим порукама. Гласови су били подељени. Они који су били ближи Турцима, као хрватски великаши, захтевали су рат, али немачки заступници на-влађају противним мњењем. Занимљива је

⁽¹⁾ Smiciklas T.: Pov. hrv. књ. II. стр. 52.

НЕДЕЉНИ ИЗВЕШТАЈ

од 2. до 7. Маја 1894. године о хемијском прегледу животних средстава и других предмета од утицаја на здравље људско за општину вароши Београда.

Из санитет. ревизија, коју је у кварту палилулском извршио лекар општ. вароши Београда г. Др. К. Динић, послати су Државној хемијској лабораторији на преглед и оцену ови предмети: 3 пробе ракије, 2 вина, 4 паприке, 2 бибера, 3 цимета и 1 проба кафе у зрну. Од свију тих пробасамо једна и то паприка беше фалсификована пројиним брашном, остало све беше исправно.

Извирене анализе вода београдских водовода, даје су ове резултате:	Увеза проба	Темп. воде	У ЈЕДНОМ ЛИТРУ ВОДЕ ГРАМА		Број код. у 1 см ³
			Чистих матер.	Ут. оп. перман.	
Нов. водов. у лабор.	2/5	12° Ц.	0.528	0.0023	
Вар. вод. Цветни трт	"	13.25	0.326	0.0014	
Римски ешпент. П.	"	13.25	0.268	0.0014	
Вилб. лалит. пијана	"	13	0.368	0.0010	
Варошки Вет. пијан.	5/5	15	0.325	0.0013	
Римски ешпент. I.	"	13	0.306	0.0014	
Вилб. екадар. ул.	"	14.2	0.343	0.0010	
Нов водов. лаборат.	"	13	0.530	0.0024	
				0.0195	
				0.0027	
				0.0075	
				НИЈЕ ОДРЕЂЕН	
				НИЈЕ ОДРЕЂЕН	
				НИЈЕ ОДРЕЂЕН	72

Извирене анализе вода београдских водовода, даје су ове резултате:

Из државне хемијске лабораторије у Београду 12. Маја 1894. год.

беседа, коју је на том већу говорио бан Никола Зрињски. Из ње наводимо само оно место, које описује у истини онодобну војску туреку, што је у толико значајније, да су Турци и са таквом војском, могли да застраше хиљаде хришћанских оклопника.

„Истина је — вели Зрињски — да Турчин у бој води велику војску, ну људи више веле него што је истина. Ја сам већ видео турске војске, које је сам султан водио, видео сам их ка'но младић од 22 године, кад су узалуд на Беч јуришале, за тим када су с мало сгаве Кисег опседале и када су, због наше немарности, Острогон и Столни Београд заузеле. За то и тврдим, да није турска сила онолика, како се обично говори. Султан нема више пешака јаничара од 12 000—14 000. Број његових коњаника из Европе и Азије 25 000—30 000. Исто толико може бити његових коњаника телесне страже и оних, који му служе на Крајини у Угарској и Хрватској. Остала хрпа коју Турчин са собом води, и не долази у бој, него у тaborу чини разне службе, а да ју и напусте, не може учинити никакве штете, јер је без честита оружја; многи имају само сикире, а многи су и без

СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД ПОЖАРА
У месецу Априлу 1894. г.

1. МЕСТО ПОЖАРА

У КОМ КРАЈУ	Кров	Таван	Сламе	Димњак	Радион. соба дућ.	Подрум	Остало	СВЕГА
У кв. варошком	1	—	—	1	—	—	—	2
„ „ теразиском	1	—	—	—	—	—	—	1
„ „ савском	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ дунавском	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ палилулском	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ врачарском	—	—	—	1	—	—	1	2
Изван вароши	—	—	—	—	—	—	1	1
СВЕГА	2	—	—	2	—	—	2	6

2. ВРЕМЕ ПОЖАРА

ДОБА ДАНА	Пед-ча	Пон-д.	Уторак	Среда	Четврт.	Петак	Субота	СВЕГА
Од 6 с. у јут. до 6 у в.	1	—	1	—	—	—	—	2
Од 6 с. у в. до 6 у јут.	—	—	1	—	1	1	1	4
СВЕГА	1	—	2	—	1	1	1	6

Примедба: осим тога, било је 5. нетог месеца једно алармирање.

Из статистичког одељења суда општине вароши Београда 10. Маја 1894. године у Београду.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ
У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 1. до 8. Маја 1894. године допутовало 869. отпутовало 840 Од којих су:

- а.) Пола: мушког 817. женског 52.
- б.) Вероисповести: православне 747. католичке и протестан. 68, мојсијевске 35, мухамеданске 19, свега 869.
- в.) Постојбина: Србија 717, Ауст-Угарска 93, Босна и Херцеговина 7, Црна Гора 3, Грчка 5, Турска 26, Бугарска —, Румунија —, Русија — Германија 5, Франц. 4, Италија 1, остале државе 4, ван Европе 1.
- г.) Занимање путника: Тежаци и економи 57, Занатлије 87, Трговци 350, индустри-

њих. То су убоги турски поданици из Грчке, Бугарске и других подјармљених земаља. Када знам, да је толика сила Турака, онда с поуздањем велим, да би нам доста било 70 000 коњаника и пешака, да се с непријатељем на бојном пољу огледамо“.⁽¹⁾

Максимилијан посла посланике у Цариград, да мир обнове. Али и ако је он избегавао рат, мораде примити бачену му рукавицу. Неки његови генерали заваде се нешто са ердељским војводом Јованом Жигмундом Запољцем, и отеше му нека места год. 1565. Уговором пак у Сатмару, Жигмунд се мораде покорити Максимијану, одрекавши се круне угарске. Кад то дочује султан, плане гневом на Максимилијана, и велики везир *Мустафа Соколовић*, Србин-потурчењак, приправи војску на свима крајинама. Посланици Ђесареви још су путовали по Цариграда, када он заповеди свом брату Мустафи Соколовићу, босанском паши, да удари с војском на Славонску крајину. Град *Крупа* још је била на том крају најјача; њу су, као што смо раније видели, Турци покушавали да заузму, али нису

јалци 2, шпекуланти и предузимачи 24, Гостioniчари 21, Интелигенција (војска) 105, Ђаци 22, раденици и помоћници 74, Пиљари и бозације 13, надничари и слуге 72.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 12. Маја 1894. год.

СТАТИСТИКА САМРТНОСТИ
у месецу Априлу 1894.

Свега је умрло 106, од којих су 58 мушких, 48 женских.

По вероисповести: православне 80, католичке 15, протестантске 2, мојсијевске 9, мухамедовске —.

По месту рођења: 69 из Београда, 16 из Србије, 21 из других држава.

По деловима вароши: 8 из варошког кварта, 8 из теразиског кварта, 11 из савамалског кварта, 15 из дорћолског кварта, 26 из палилулског кварта, 38 из врачарског кварта, — из Топчидера.

По брачном стању: 75 нежењених или неударених, 22 жењених или ударених, 9 удових, — разведених, — ванбрачних.

Из статистичког одељења суда општине вар. Београда 17. Маја 1894. год.

О Б Ј А В А

Суд ово општински има за издавање под закуп, кошење траве у новом општинском сењаку, и старом гробљу.

Ко жели ма које од ових трава под закуп за ово летњу сезону узети, нека се ради тога обрати одељку палилулском ово општинског суда где ће и цену сазнати.

АБр. 2916. — Од суда општине Београдске, 16. Маја 1894 год. у Београду.

успели. Сад са тврдо реше, да је пошто по то освоје. Крупу је бранио дични Србин *Матија Бакић*, драг соколова српских Павла и Петра Бакића.

Чим су Турци опколили град, позову Бакића да се преда с посадом. Бакић одбије позив, али одмах разашље гласнике заповеднику крајинске војске генералу Јовану Ауерспергу, Николи Зрињском, бану Ерделу и Фравкопану Слуњском. Ну хришћанска се војска одвић споро купила, а за то време су Турци свуда око Крупе ископали шанчеве и утврдили се. Посада са храбрим Бакићем на челу, храбро одбија турске јурише, кад се једва 21. Јуна појави с оне стране Уне 7.000 хришћанске војске, под командом генерала Ауерсперга. Из Бихаћа доведу и 3 већа топа, и наместе против турских шанчева око Крупе. Турцима 16 дана опсаде нестане оружје, те је Соколовић слао по њу у Бањалуку. Бакић је преклињао Ауерсперга, да удари сада с војском на Турке; али овај то не учини, па забрани и Франкопану Слуњском. А П. Фаркашићу сам се крену да заштити Бихаћ. Тиме је решена судба Крупе.

(1) Smiciklas T.; Pov. hrv. књ. II. стр. 54.

О Б Ј А В А

Пошто суд ово општински није ни на трећој држатој лицитацији могао издати под закуп право наплате таксе за вађење песка савско-дунавског, због мале понуђене цене од стране лицитаната, — то је одбор општински у седници својој од 7. Марта тек. год. АБр. 1278 решио: да наплаћивање такса за вађење песка са обале савско-дунавске врши сам суд преко своих органа.

С' тога суд извештава о овоме грађанство, с тим да песак коме је потребан може вадити и носити са поменутих обала пошто претходно јави се дотичном контролору обале, коме ће платити и таксу у 30 пара дин. од једних кола песка.

Ко не плати ову таксу а ухвати се да песак вади и односи биће строго према закону кажњен.

АБр. 1278. — Од суда општине Београдске, 16. Маја 1894 године у Београду.

О Б Ј А В А

Као и прошле тако и ове године, општина Јагодинска држаће тродневни панађур о Спасову дану 26., 27. и 28. Маја 1894 г.

Ово се објављује свакоме ради знања.

Од суда општине Јагодинске, 12. Маја 1894 год. Бр. 2199.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ

I. Димничарство:

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0.20 д.
- б) За неузидан шпархерд . . . . . 0.20 д.

Дивно је пак било држање малене посаде Крушке, која је бројила испрва 28 јунака, али је и од те чете до 22. јуна било 6 тешко рањених и међу овима и војвода Бакић. Видећи неодлучност хришћанских војвода, а после и одлазак војске, ипак нису у храбрости попустили. Најзад 23. јуна, кад уђе у град нешто ускока, Турци јуришају. После дуже борбе изнети из града *Ш. Бакић* са још 7 друга, па се са њих двоје пробије до Уне по ту се утопи.⁽¹⁾

Освојењем Крупе, Турци су добили нову чврсту подлогу за даљо освајање хрватских земаља. Једини најјачи град на Крајини беше још Бихаћ, и Бишчани се надаху утврдо, да ће скупљене турске паше сада на њих. Те с тога Ауерсперг спреми брже боље у Бихаћ капетана Матију Мора са 200 пушкарк. Соколовић се, добро утврдив Крупу са 300 коњаника и 400 пешака, окрене се на друге градове Славонске крајине. Код Обрешке — у Ханера „obresto“, — суеретне се бан Ердеди са Турцима, и

⁽¹⁾ Lorasie R.: Bihac i bihacksa krajina, стр. 215—216. — Hammer v. J.: gesch. b. osm. Reichis, В. II. S 310.

- в) За узидан . . . . . 0.40 д.
- г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0.50 д.
- д) За чишћење димњака од два спрата . . . . . 0.20 д.
- ђ) За чишћење простог димњака . . . . . 0.10 д.
- е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0.10 д.
- ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0.20 д.
- з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0.75 д.

II. Пражњење помијара и нузенива.

- а) Од кубног метра . . . . . 10 — д.
- б) Од акова . . . . . 0.50 д.

III. Псетарина.

- а) Марка за пашче за годину дана . . . . . 3 — д.
- б) Обнављање изгубљене марке стаје . . . . . 1 — д.

IV. Гробарина.

- а) Гроб за децу . . . . . 7 — д.
- б) Гроб за одрасле . . . . . 12 — д.
- в) Мала гробница . . . . . 555.52 д.
- г) Велика гробница III. реда . . . . . 998.39 д.
- д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099.39 д.
- е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684.57 д.

ТАКСЕ ЗА ИЗНЕШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: **Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:**

- 1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0.25 д.
- 2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином . . . . . 0.70 д.
- 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1.50 д.

За квартове: **Дорђолски и Палилулски:**

- 1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0.20 д.
- 2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином . . . . . 0.60 д.

у боју надбије пашу, који се сакрије у неки град, па одатле згодно умаче.⁽¹⁾

Али није ни година даоа прошла, а султан се крене опет на наше стране.

Иза пада Крупе, покуша Максимилијан дићи хришћанску Европо на општу војну, против Турака. Али пре тога пошље посланике г. 1566 у Цариград, да ишту мир од султана уз повратак Крупе и неких места у Угарској. У зло је доба стигло ово посланство, јер на везирској столици, место мирољубивог Али-паше сеђаше ратоборни српски синак *Мехмед Соколовић*, који наговори султана да предузме нови рат на Угарску. Посланике Максимилијанове затворе, а султан заповеди својим пашама да се спремају за пут.

Пре него што се сáм кренуо на челу своје војске, нареди султан Пертев-паша, да са 25.000 коњаника и пешака, и 2.000 јаничара опседне град Булу, а војвода Ердељскр, *Ј. Жигмунд Заповац*, са кримским Девлет-Ђирајем удари на Сатмар и Токај.

(наставите се).

⁽¹⁾ На истом месту.

3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д. —
Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године, АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА
ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ
Од 9. до 14. Маја 1894. г.

КИЛОГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА			
		НАЈВЕЋА		НАЈМАЊА	
		дин.	пр.	дин.	пр.
710	АРПАЦИКА . . . . . БРАШНА КУКУРУЗНА . БРАШНА ПШЕНИЧНА . ВИНА БЕЛА (ОД ЛИТ.) . ВИНА ЦРНА (ОД ЛИТ.) .			60	50
3620	ВОЛОВА	50		40	
139	ВУНЕ НЕ ПРАНЕ . . . . . ВУНЕ ПРАНЕ . . . . . ГРОЖЂА . . . . . ДУЊА	140		120	
1517	ЈАБУКА . . . . . ЈЕЧМА	10	50	10	
15258	КАЛМАКА . . . . . КОЖА ВОЛОВСКИХ . . . . . КОЖА ЈАГЊЕКИХ . . . . . КОЖА ОВЧИЈИХ . . . . . КОРЕ БРЕЗОВЕ . . . . . КРАВА				
95670	КРЕЧА	3	70	3	60
4159	КРОМПИРА	30		25	
4685	КРУПНИКА	11		10	
71106	КРУШАКА . . . . . КУКУРУЗА . . . . . КУПУСА	10	60	9	50
238	ЛОЈА НЕТОПЉЕНОГ . . . . . ЛОЈА ТОПЉЕНОГ . . . . . ЛУКА АРШЛАМЕ . . . . . ЛУКА БЕЛА	60		50	
1993	ЛУКА ЦРНА	30		20	
8	МАСЛА	140		130	
356	МАСТИ . . . . . МЕДА . . . . . ОВАЦА	120		115	
60332	ОВСА	12		10	50
895	ОРАЈА . . . . . ПАСУЉА . . . . . ПЕКМЕЗА . . . . . ПРОСЕ	12		10	
136900	ПШЕНИЦЕ	11	40	11	
440	РАЖИ . . . . . РАК. КОМ. (ОД ЛИТ.) . РАК. КОМ. МЕКЕ „ . . . . . РАК. ШЉ. ЉУТЕ „ . . . . . РАК. ШЉ. МЕКЕ „	8		7	50
539	СВИЊА ДЕВЕЛИХ	1		90	
28592	СВИЊА СРЕДЊИХ	50		30	
23371	СЕНА	85		75	
35547	СИРА	5	50	4	
1458	СЛАМЕ	50		40	
2760	СЛАНИНЕ . . . . . СОЧИВА . . . . . УГЉЕНА ДРВЕНОГ . . . . . УГЉЕНА КАМЕНОГ	2		1	90
152200	ПШЕНИЦЕ	3		2	50
128752	ПШЕНИЦЕ СИРОВИХ . . . . . ПШЕНИЦЕ СУВИХ О. Г. . . . . ПРОСТОГ КАМЕНА	16		9	
50000	ЦЕМЕНТА				
5993	СИТНИЦЕ . . . . . ВОЂЕ РАЗНО				